

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS TO ENHANCE LESSON PLANNING ABILITY FOR UNDERGRADUATES IN AN EDUCATION PROGRAM

จริยา ตะลั่งวิทย์^{1*}

Jariya Talangwit^{1*}

¹สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 130 หมู่ที่ 11 ต.ท่าเรือ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80000 ประเทศไทย

¹Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts, 130 Moo 11, Tha-Ruea Sub-district, Mueang District,

Nakhonsithammarat Province, 80000 Thailand

*Corresponding author E-mail: Jariya.ta@fed.bpi.ac.th

(Received: Dec 1, 2025; Revised: Mar 30, 2026; Accepted: Mar 31, 2026)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 2) ประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 136 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 2) แบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต พัฒนบนเว็บไซต์ Google ประกอบด้วยหัวข้อ 1) แผนการเรียนรู้ 2) การเขียนส่วนหัวเรื่อง 3) การเขียนสาระสำคัญ 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) การเขียนสาระการเรียนรู้ 6) การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การกำหนดภาระงาน 9) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 10) การบันทึกผลหลังสอน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ($\mu = 60.23$) คิดเป็นร้อยละ 86.04 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ การใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.58$)

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้, แผนการเรียนรู้, หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

ABSTRACT

This research aimed to 1) develop online lessons to enhance lesson planning ability for undergraduate students in an education program, 2) evaluate students' lesson planning ability after using the online lessons, and 3) investigate students' satisfaction toward the online lessons. The sample group consisted of 136 second-year undergraduate students in the academic year 2024. The research instruments included 1) online lessons to enhance learning planning ability, 2) a lesson planning ability assessment form, and 3) a students' satisfaction questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The research findings revealed that the online lessons, hosted on the Google website, comprised ten key components: learning plans overview, Heading Construction, Concept Formulation, Defining Learning Objectives, Content Selection, Instructional Activities Design, Learning media and Resources, Task Assignments, Assessment and Evaluation, Post-Instructional Reflection. The overall quality of the online lessons was the highest level ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40). Students' lesson planning ability after using the online lessons had a mean score of 60.23, accounting for 86.04 percent. Moreover, students' overall satisfaction of toward the online lessons was also at the highest level ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.58$)

KEYWORDS: Online Lessons, Learning Plans Ability, Learning Plan, Education Program

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มนุษย์พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาคือ “ครู” ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยสร้างคน สร้างชาติ คอยอบรมสั่งสอน ปลูกฝังค่านิยมให้เด็กเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต และการได้มาซึ่งครูที่มีคุณภาพต้องผ่านการศึกษาด้านหลักสูตรศึกษาศาสตร ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการเตรียมความพร้อมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนประจำการและส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการ และนอกประจำการให้มีความรู้และมีสมรรถนะทางวิชาชีพ เป็นผู้ยึดมั่นในค่านิยม อุทิศการณ มีจิตวิญญาณความเป็นครู และสมรรถนะทางวิชาชีพครู ประกอบกับรัฐได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยเน้นเป้าหมายการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง และคนดี มีขีดความสามารถในการแข่งขันและความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรศึกษาศาสตรจึงมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการผลิตบัณฑิตครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีบทบาทในการสร้างครู ที่มีคุณภาพที่นำไปสู่การสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพและตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ (Ministry of Education Announcement, 2019) ทั้งนี้การจัดการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว ต้องเป็นไปตามเกณฑ์การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่ควบคุมและรักษามาตรฐานวิชาชีพครู โดยคุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานความรู้ จำนวน 6 มาตรฐาน หนึ่งในนั้นคือด้านเนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์ การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดสมรรถนะประการหนึ่ง คือ ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่อการปฏิบัติจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน (Notification of The Teachers' Council of Thailand, 2020) ทั้งนี้เป็นเพราะแผนการเรียนรู้เป็นเอกสารสำคัญที่ครูต้องเตรียมการก่อนดำเนินการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้มีคุณภาพ การจะผลิตครูที่มีคุณภาพจึงต้องมุ่งสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้นักศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถาบันที่มุ่งเน้นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมด้านทัศนศิลป์ ดนตรี และ นาฏศิลป์ ภายใต้การกำกับของกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งนอกจากหลักสูตรด้านศิลปกรรมแล้วยังมีการจัดการเรียนการสอน ในสาขาวิชาศิลปกรรมตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นครูศิลปะที่มีทักษะในวิชาชีพอย่างลุ่มลึก เป็นครูดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์เฉพาะด้าน รอบรู้ในศาสตร์ทั่วไปและศาสตร์ วิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู ชำนาญทั้งศาสตร์และศิลป์ในด้านการสอน การถ่ายทอดวิชาความรู้ด้วย อุดมการณ์ที่มุ่งมั่นต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก (Faculty of Art Education, 2019) เน้นการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงทั้งในศาสตร์วิชาชีพและศาสตร์การสอน นอกจากนี้การศึกษา ในยุคดิจิทัลได้มีนาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนผู้เรียนให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนผู้สอนก็ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้ทันกับเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นฐานความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองและใช้เทคโนโลยีที่มีให้เกิด ประโยชน์สูงสุด (Petthai, 2017) สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 หมวด 2 ข้อ 12(4) การพัฒนาคณาจารย์ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระดับชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Standard Criteria for Undergraduate Studies Programs, B.E. 2565, 2022)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในรายวิชาศิลปกรรม หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต รายวิชา 300-21004 วิธีวิทยาการ จัดการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาช่องทางการเรียนรู้ในการนำเสนอเนื้อหาและบริหารจัดการ จัดการชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังได้มอบหมายให้นักศึกษาทดลองสอนในสถานการณ์จำลองและ สถานการณ์จริง โดยนักศึกษาจะต้องจัดทำแผนการเรียนรู้ก่อนทดลองสอนทุกครั้ง แต่จากการประเมินปรากฏว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการเขียนแผนการเรียนรู้ เนื่องจากนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่เขียนแผนการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกัน ในแต่ละหัวข้อ จึงดำเนินการสอบถามนักศึกษาพบว่านักศึกษาประสบปัญหาการออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองนอก ชั้นเรียน ต้องการให้มีแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม โดยต้องการสื่อการเรียนรู้ที่อยู่ในลักษณะของสื่อประสม สามารถเข้าถึงได้ ทุกที่ทุกเวลา รวมถึงสามารถสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้ ซึ่งจากความต้องการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ ทบทวน และพัฒนาความสามารถในการเขียนแผน การเรียนรู้ เนื่องจากบทเรียนออนไลน์เป็นการนำเสนอบทเรียนในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต ภายในบทเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ ประกอบไปด้วย เนื้อหา สื่อการสอนที่สื่อ มัลติมีเดีย เช่น ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ และเสียง รวมถึงมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ มีช่องทาง ให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ติดต่อสื่อสารระหว่างกัน รวมทั้งสามารถดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้ทุกระยะ ซึ่งบทเรียนออนไลน์จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Jamornmarn & Sirawong, 2023) จากความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษาครูให้มีความพร้อมทั้ง ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพครูของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต และแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาของ คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รวมถึงการเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้กับ นักศึกษาที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาบทเรียน ออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต เพื่อเป็นช่องทางในการเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียน ในห้องเรียน เป็นทางเลือกในการทบทวนความรู้และ พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพครูของตนเอง อันเป็นคุณลักษณะความเป็นครูที่ดีด้านการพัฒนาตนเอง ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู และกระตุ้นผู้เรียนเตรียมความพร้อมในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา ถัดไป

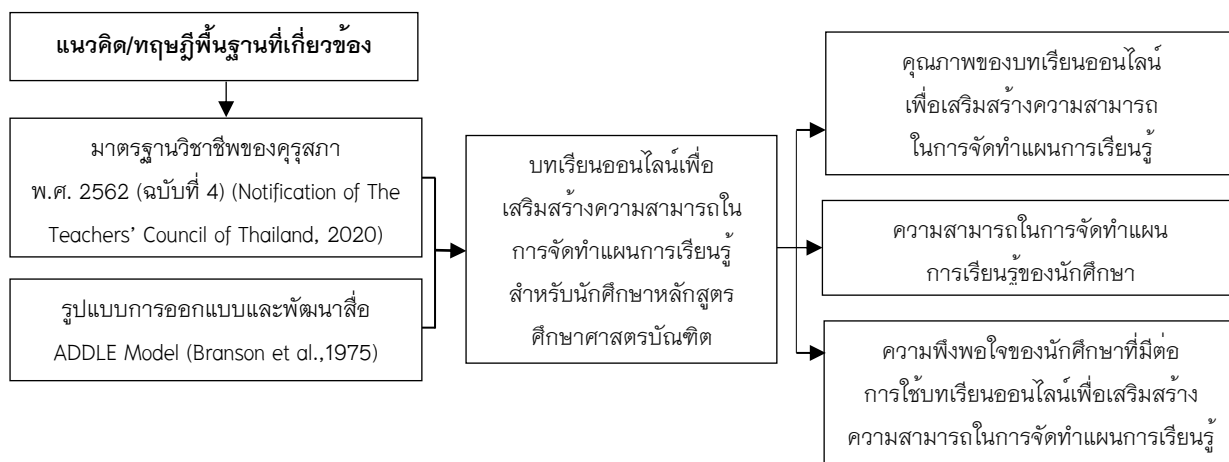
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
2. ประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

สมมุติฐานการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก
2. ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 85
3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น pre-experimental research design (One Shot Case Study) ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่โครงการ HE 009-2568 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 300-21004 วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 136 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

2. แบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นแบบประเมินชนิด Rubrics Scoring แบบแยกส่วน (Analytic Rubric) จำนวน 14 ประเด็น กำหนดเกณฑ์คุณภาพ 5 ระดับ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเนื้อหา จำนวน 4 ข้อ 2) ด้านรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านช่องทางการนำเสนอ จำนวน 4 ข้อ และ 5) ด้านการประยุกต์ใช้ จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 17 ข้อ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน พบว่าบทเรียนออนไลน์ฯ มีคุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 3 คน ผลการตรวจสอบพบว่าข้อคำถามของแบบประเมินฯ อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 3 คน ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เสนอโครงการวิจัยและเครื่องมือวิจัยต่อสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

2. ภายหลังได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ดำเนินการเสนอบันทึกรายชื่อความถึงคนบดี คณะศิลปศึกษาเพื่อขออนุญาตดำเนินการโครงการวิจัย

3. ปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ฯ และให้นักศึกษาดำเนินการลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

4. นักศึกษาเข้าสู่ระบบเพื่อเข้าใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ (เดือนกุมภาพันธ์ 2568)

5. เก็บข้อมูลจากผลการใช้บทเรียนออนไลน์ฯ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สูตรการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกำหนดเกณฑ์ประเมินระดับคุณภาพของบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด

และกำหนดค่าแปลผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์ฯ ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง พอใจระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 2

ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ฯ ตามรูปแบบการออกแบบและพัฒนาสื่อ ADDIE Model

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis)

วิเคราะห์ความต้องการสื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา วิเคราะห์แผนบริหารประจำหน่วย “การจัดทำแผนการเรียนรู้” และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

การออกแบบ (Design)

- กำหนดเนื้อหาในบทเรียนออนไลน์ฯ ประกอบด้วย 10 หัวข้อ ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้ 2) การเขียนส่วนหัวเรื่อง 3) การเขียนสาระสำคัญ 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) การเขียนสาระการเรียนรู้ 6) การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การกำหนดภาระงาน 9) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 10) การบันทึกผลหลังสอน
- ออกแบบบทเรียนออนไลน์ฯ โดยการกำหนดแผนผังเนื้อหา – ร่าง Site map และออกแบบเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสร้างบทเรียนออนไลน์ฯ ด้วยการใช้ Google site

การพัฒนา (Development)

พัฒนาเครื่องมือประเมินสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างบทเรียนออนไลน์ฯ โดยใช้แพลตฟอร์ม Google Site

ประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การทดลองใช้ (Implementation)

- นำบทเรียนออนไลน์ฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการปฐมนิเทศการใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ – กำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เลือกเรียนบทใดก่อนก็ได้ (โดยผู้วิจัยกำกับติดตามทุกสัปดาห์) – และการส่งภาระงานตามที่กำหนดไว้ในบทเรียนฯ
- นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนจากบทเรียนออนไลน์ฯ ดำเนินการเรียนรู้ – ทำแบบทดสอบหลังเรียน – ส่งแผนการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล (Evaluation)

- ตรวจแผนการเรียนรู้ที่ศึกษานำส่งไว้ในบทเรียนออนไลน์ฯ เพื่อประเมินความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้
- นักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ
- สรุปผลการทดลอง

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

1.1 ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตผู้วิจัยพัฒนาช่องทางในการเข้าถึงบทเรียนออนไลน์ฯ ที่สร้างขึ้น โดยการพัฒนาผ่านเว็บไซต์ Google site ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้ออกแบบงานได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยขอคำแนะนำตัวอย่างบทเรียนออนไลน์ฯ ที่สร้างขึ้นตาม Site Map มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้

1.1.1 หน้า Login เข้าสู่ระบบ เป็นหน้าแรกของการใช้บทเรียนออนไลน์ฯ โดยนักศึกษาจะต้องระบุ Username และ Password ที่ผู้วิจัยกำหนดให้เพื่อเข้าสู่ระบบการใช้งาน

1.1.2 หน้าแรกของบทเรียนออนไลน์ฯ หลังจาก Log in เข้าใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าแรกของบทเรียนฯ ภายในประกอบด้วยวิดีโอแนะนำบทเรียนออนไลน์ฯ ที่นำเสนอจุดประสงค์ในการเรียนรู้เนื้อหา และขั้นตอนการใช้งาน เพื่อให้นักศึกษาทำความเข้าใจก่อนเริ่มใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ

1.1.3 หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน หลังจากนักศึกษาศึกษาวิธีการใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ เรียบร้อยแล้ว ระบบจะเชื่อมโยงไปสู่หน้าแบบทดสอบก่อนเรียน เมื่อนักศึกษา Click ปุ่มทำแบบทดสอบ ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าแบบทดสอบฯ ที่อยู่ในรูปแบบ Google form และหลังจากที่นักศึกษาเรียนรู้ครบทุกเนื้อหา ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าแบบทดสอบหลังเรียน

1.1.4 หน้าเมนูหลักของของบทเรียนออนไลน์ฯ หลังจากนักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรียบร้อยแล้ว เมื่อปิดหน้าต่าง Google form ระบบจะเชื่อมโยงกลับมายังหน้าแรก เมื่อนักศึกษาคลิกเลือกเมนู “บทเรียนออนไลน์” ระบบจะปรากฏหน้ารวมหัวข้อในการเรียนรู้ของบทเรียนออนไลน์ฯ นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรู้ได้ตามความต้องการ โดยจะเรียนในหัวข้อใดก่อนหรือหลังก็ได้

1.1.5 หน้านำเสนอเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์ฯ เมื่อนักศึกษาเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ระบบจะเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาในหัวข้อนั้น ๆ โดยในแต่ละเนื้อหาถูกนำเสนอไว้ในรูปแบบของ Poster, E-book, วิดีโอ นักศึกษาจะต้องเข้าไปเรียนรู้ให้ครบถ้วนเพื่อสร้างความเข้าใจในการเขียนแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อ 1) แผนการเรียนรู้ 2) การเขียนส่วนหัวเรื่อง 3) การเขียนสาระสำคัญ 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) การเขียนสาระการเรียนรู้ 6) การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การกำหนดภาระงาน 9) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 10) การบันทึกผลหลังสอน

1.1.6 หน้าแบบทดสอบย่อย เป็นหน้าแบบทดสอบย่อยของแต่ละเนื้อหา หลังจากที่นักศึกษาเรียนรู้แต่ละหัวข้อเรียบร้อยแล้ว และ Click ปุ่มทำแบบทดสอบ ระบบจะเชื่อมโยงไปยังหน้าแบบทดสอบย่อยที่อยู่ในรูปแบบ Google form

1.1.7 หน้าแบบประเมินความสามารถใน

การเขียนแผนการเรียนรู้ เป็นหน้าเว็บไซต์สำหรับอัปโหลดแผนการเรียนรู้ที่นักศึกษาจัดทำขึ้น

1.1.8 หน้าแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นหน้าเว็บไซต์ให้นักศึกษาเข้าตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานบทเรียนออนไลน์ฯ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของ Google form

ตัวอย่างบทเรียนออนไลน์ฯ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่างบทเรียนออนไลน์

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ส่วนนำของบทเรียนออนไลน์			
1. คำแนะนำการใช้บทเรียนมีรายละเอียดที่ชัดเจน เข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ภาษาที่ใช้มีความถูกต้อง	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	4.88	0.33	มากที่สุด
ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ			
4. เนื้อหาที่น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เนื้อหาที่มีความถูกต้อง	4.66	0.57	มากที่สุด
6. เนื้อหาสามารถเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ได้	4.66	0.57	มากที่สุด
รายการประเมิน			
7. การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้	4.33	0.57	มาก
8. การลำดับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
9. แบบทดสอบย่อยสอดคล้องกับเนื้อหา	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	4.72	0.46	มากที่สุด
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้			
10. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
11. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	5.00	0.00	มากที่สุด
12. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.66	0.57	มากที่สุด
รวม	4.88	0.33	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.80	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านส่วนนำของบทเรียนออนไลน์และด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ มีคุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33) รองลงมาคือด้านเนื้อหาและการนำเสนอมีคุณภาพระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46)

2. ผลการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ในภาพรวม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

กลุ่มเป้าหมาย	ก่อนเรียน (20)	ระหว่างเรียน (45)	หลังเรียน (20)	ความสามารถ (70)	ร้อยละ
136	11.02	39.20	17.48	60.23	86.04

จากตารางที่ 2 พบว่าความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 60.23 คิดเป็นร้อยละ 86.04

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.64	0.48	มากที่สุด
1.2 เนื้อหามีความทันสมัย	4.68	0.47	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาสร้างความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้	4.70	0.46	มากที่สุด
1.4 เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.68	0.47	มากที่สุด
2. รูปแบบของบทเรียนออนไลน์			
2.1 คำชี้แจงและคำแนะนำวิธีการใช้บทเรียนออนไลน์ มีความชัดเจน	4.60	0.49	มากที่สุด
2.2 การนำเสนอหัวข้อและเนื้อหาภายในบทเรียนออนไลน์ มีความง่ายเหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.63	0.48	มากที่สุด
2.3 ปริมาณของแบบทดสอบย่อยมีความเหมาะสม	4.58	0.51	มากที่สุด
2.4 การประเมินผลการเรียนรู้มีความรวดเร็ว	4.61	0.52	มากที่สุด
2.5 ระบบการประเมินผลการเรียนรู้ทำให้ทราบพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเองได้	4.56	0.54	มากที่สุด
รวม	4.60	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
3. ช่องทางการนำเสนอ			
3.1 เว็บไซต์สามารถใช้งานได้ง่าย	4.62	0.50	มากที่สุด
3.2 การจัดองค์ประกอบภายในเว็บไซต์มีความเหมาะสม	4.57	0.54	มากที่สุด
3.3 สื่อการเรียนรู้ที่นำเสนอมีความชัดเจน	4.54	0.51	มากที่สุด
3.4 มีช่องทางการเข้าถึงที่หลากหลาย	4.46	0.51	มาก
รวม	4.55	0.52	มากที่สุด
4. ด้านการประยุกต์ใช้			
4.1 ความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้ของตนเอง ก่อน ใช้บทเรียนออนไลน์	3.32	0.52	ปานกลาง
4.2 ความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้ของตนเอง หลัง ใช้บทเรียนออนไลน์	4.76	0.42	มากที่สุด
4.3 สร้างความตระหนักต่อการปฏิบัติหน้าที่ครู	4.78	0.41	มากที่สุด
4.4 เสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ในการประกอบวิชาชีพครู	4.85	0.51	มากที่สุด
รวม	4.43	0.62	มาก
รวมทุกด้าน	4.56	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนออนไลน์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.51$) และด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.62$)

สรุปผลการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 10 หัวข้อ ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้ 2) การเขียนส่วนหัวเรื่อง 3) การเขียนสาระสำคัญ 4) การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ 5) การเขียนสาระการเรียนรู้ 6) การเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ 7) การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ 8) การกำหนดภาระงาน 9) การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 10) การบันทึกผลหลังสอน พัฒนาผ่านเว็บไซต์ Google site ผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน พบว่าบทเรียนออนไลน์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.40)

2. ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ในภาพรวม ($\mu = 60.69$) คิดเป็นร้อยละ 86.7 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 85

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.58$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจ ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.47$) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.51$) และด้านที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.62$)

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ เนื่องมาจากปัจจัยในการพัฒนา 2 ประเด็น ได้แก่

1.1 การพัฒนาเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์ มีการวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ ความยากง่ายของเนื้อหาและจัดลำดับการเรียนรู้เนื้อหา ก่อนหลัง รวมถึงมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เชิงพฤติกรรมที่ครอบคลุมเพื่อให้มีเป้าหมายในการพัฒนาเนื้อหาที่ชัดเจน โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนด จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องเตรียมการก่อนการผลิตบทเรียนออนไลน์ทุกครั้ง รวมไปถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ในบทเรียนออนไลน์ได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบหน้านำเสนอเนื้อหา การมีส่วนร่วม กับเนื้อหา โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์อย่างรอบด้าน สอดคล้องกับ Martin and Boliger (2023) กล่าวถึงการนำเสนอ เนื้อหาบทเรียนว่าต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้ชัดเจน กำหนดเนื้อหา แบ่งบทเรียน และจัดกิจกรรม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด คำนึงถึงความพร้อมของการเข้าถึงบทเรียนทั้งแบบไม่พร้อมกัน แบบผสมผสาน หรือแบบพร้อมกัน รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้สอน และเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ศยามาน อินสอาด (Insa-ard, 2018) กล่าวถึงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ว่าต้องมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นลำดับแรก และแบ่งเนื้อหาบทเรียนให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ออกแบบหน้านำเสนอให้มีความสบายตา และเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

1.2 การพัฒนารูปแบบในการนำเสนอบทเรียนออนไลน์ เนื่องจากในยุคปัจจุบันการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็น การเรียนรู้แบบไม่จำกัดเวลา ตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน ทั้งนี้ ในการพัฒนาบทเรียนและ นำเสนอในรูปแบบออนไลน์ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่สะดวกสบาย สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ตามความต้องการและ ตอบสนองการเรียนรู้ของบุคคล อีกทั้งการนำเสนอในรูปแบบออนไลน์ยังสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันที่มี ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นช่องทางที่ช่วยทำให้เข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ มนตรี วงษ์สะพาน (Wongsapan, 2023) กล่าวว่า บทเรียนออนไลน์ (E-Learning) คือ การใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ใน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ และการศึกษาที่มีคุณภาพสูงที่ผู้คนทั่วโลกมีความสะดวก และ สามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ไม่จำกัดสถานที่และเวลา และสอดคล้องกับ สมัครสมร รักดีเทวา และเอกกณณ บางท่าไม้ (Pakdeeteva & Bangthamai, 2021) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้แบบ E-learning เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่อง จากการใช้เว็บไซต์ในการเรียนรู้แต่เพิ่มเติมระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System) เพื่อใช้ในการ จัดการชั้นเรียนให้มีลักษณะเทียบเคียงกับการสอนแบบปกติมากยิ่งขึ้น การมีระบบจัดการผู้เรียน ระบบการสื่อสาร การประเมินผล จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้และทักษะต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ ทั้งนี้ในกระบวนการพัฒนา บทเรียนออนไลน์ได้ดำเนินการตามกระบวนการออกแบบและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ADDIE Instructional Design Model) ที่สอดคล้องกับ Tamilarasan et al. (2021) ได้นำเสนอกระบวนการพัฒนากิจกรรม

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ตามรูปแบบ ADDIE Model ไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ (Design: D) ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา (Development: D) ขั้นตอนที่ 4 การนำไปใช้ (Implementation: I) และ ขั้นตอนที่ 5 การประเมิน (Evaluation: E)

2. ความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตในภาพรวมเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ เป็นการเรียนรู้ที่นักศึกษาสามารถเข้าใช้งานบทเรียนได้ตลอดเวลา สามารถเรียนและทำแบบฝึกหัดซ้ำได้โดยไม่จำกัด ซึ่งการฝึกฝนซ้ำจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีและคงทน ถือเป็นระบบบริหารจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นขั้นตอนเหมาะสมกับระยะเวลา มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนที่สะดวก รวมถึงมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ (Udomthanateera, 2020) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญในบทเรียนออนไลน์ต้องมีด้วยกัน 4 ส่วน ได้แก่ ระบบบริหารการเรียน เนื้อหา ช่องทางการติดต่อ และการวัดประเมินผล จึงจะช่วยให้ผู้ใช้งานเกิดการเรียนรู้ที่ดี ทั้งนี้หากพิจารณาจากสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย) มีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้จากการพิจารณาผลการใช้งานบทเรียนออนไลน์พบว่านักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา (ดนตรีไทย) เข้าเรียนในระบบช้ากว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น ทำให้ระยะเวลาในการใช้งานมีความกระชั้นชิด ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่น้อยกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่น สอดคล้องกับ Haneef (2025) ได้ศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้ออนไลน์ต่อผู้เรียนระดับอุดมศึกษา พบว่าการเรียนรู้อย่างออนไลน์จะขาดประสิทธิภาพหากผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นและขาดความร่วมมือทางวิชาการ ดังนั้นต้องมีการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ชัดเจน และมั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับข้อเสนอแนะจากผู้สอนที่เพียงพอ

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการใช้บทเรียนออนไลน์ที่ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมจะส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ได้ดีขึ้น อีกทั้งการใช้ช่องทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของเทคโนโลยีจะช่วยให้การเข้าถึงเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ง่ายขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับ ชัญญานุช ศรีสังข์ (Srisang, 2021) กล่าวว่า สภาพที่เกิดขึ้นภายในจิตใจที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ หรือประสบความสำเร็จในสิ่งที่บุคคลคาดหวัง โดยที่บุคคลจะทำการประมวลผลต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มากระตุ้น แล้วจึงถ่ายทอดออกมาเป็นพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ ช่วยราชการ และคนอื่น ๆ (Chudairatchakan et al., 2022) ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่าความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.64$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้งานบทเรียนออนไลน์ควรมีการสร้างความรู้ความตระหนักให้ผู้เรียนเกี่ยวกับการความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และควรกระตุ้นให้เข้าเรียนและใช้งานระบบอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการกำกับ ติดตาม การใช้งานบทเรียนออนไลน์อย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ ที่สามารถพัฒนาทักษะการเขียนแผนการเรียนรู้ให้นักศึกษาเพื่อให้ความร่วมมือในการประกอบวิชาชีพครูต่อไปในอนาคต
2. ควรพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้บูรณาการการทักษะการเขียนแผนการเรียนรู้ในทุกรายวิชา จะช่วยทำให้นักศึกษาเกิดความชำนาญในการจัดทำแผนการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เชิงประจักษ์เกี่ยวกับการออกแบบบทเรียนออนไลน์ที่ยึดหลักการออกแบบและพัฒนาสื่อ ADDIE Model ร่วมกับการจัดลำดับเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน และการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนจะส่งเสริมความสามารถเชิงปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ความยืดหยุ่นในการเรียนรู้และการทบทวนซ้ำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ ขณะที่การมีระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแปรกำกับที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมมีส่วนร่วมของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์ กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสม่ำเสมอในการเข้าใช้งานและมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนจะมีแนวโน้มพัฒนาทักษะได้ดีกว่าผู้เรียนที่ขาดความต่อเนื่อง

โดยสรุป องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ คือ แนวทางการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อเสริมสร้างทักษะวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การออกแบบเนื้อหาอย่างเป็นระบบและมีลำดับขั้นตอน 2) การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 3) การจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้แบบครบวงจร และ 4) การส่งเสริมและกำกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง องค์ความรู้นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในบริบทอุดมศึกษาและการผลิตครูในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- Branson, R. K., Rayner, G. T., Cox, J. L., Furman, J. P., King, F. J., & Hannum, W. H. (1975). *Interservice procedures for instructional systems development* (TRADOC Pam 350-30 NAVEDTRA 106A). U.S. Army Training and Doctrine Command. <https://www.kroobannok.com/35953>
- Chuaiatchakan, S., Dathawi, P. P., Daengchat, D., Khlairung, K., Khutchuang, S., Thongmeesri, S., & Kamonrojsiri, P. (2022). The satisfaction towards online learning of teacher education college students Phranakhon Rajabhat University. *Journal of Educational Research and Innovation Phranakhon Rajabhat University*, 2(1), 1–17. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/RESEARCH_INNOVTION_IN_EDUCATION/article/view/256834/175785 [In Thai]
- Faculty of Art Education. (2019). *Bachelor of education program in music education*. Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts. [In Thai]
- Haneef, A. (2025). *Impact of online learning on higher education students: A systematic review*. Researchgate. <https://www.researchgate.net/publication/397539623>
- Insa-ard, S. (2018). *Designing on e-learning lessons for developing in higher-order thinking skills*. Se-ed Book. [In Thai]

- Jarmonmarn, S., & Sirawong, N. (2023). The development of online learning to promote using skills of digital technology for undergraduate students in education programs at Srinakharinwirot University. *Journal of Education Research, Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 18(1), 15–30. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/15171/12383> [In Thai]
- Martin, F., & Boliger, D. U. (2023). Designing online learning in higher education. In *Handbook of Open, Distance and Digital Education* (pp. 1217–1236). <https://www.researchgate.net/publication/367420843>
- Ministry of Education. (2019, March 6). The standards of bachelor's degree qualifications for Bachelor of Education and Bachelor of Arts in Education (Four-Year Program), B.E. 2562. *Royal Thai Government Gazette*, 136(56 ง), 12. [In Thai]
- Notification of the Teachers' Council of Thailand. (2022, May 7). Details of standards of knowledge and professional experience for teachers in accordance with the Teachers' Council of Thailand Regulations on Professional Standards (No. 4), B.E. 2562 (2019). *Royal Thai Government Gazette*, 137(109 ง), 10–14. [In Thai]
- Pakdeeteva, S., & Bangthamai, E. (2021). *New era learning and online instruction in higher education institutions*. Sukhothai Thammathirat Open University Journal. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/stouj/article/view/250473/171899> [In Thai]
- Petthai, S. (2017). *Online lessons in website design and development by using e-learning*. In *Proceedings of the 3rd Pibulsongkram National Research Conference* (pp. 74–81). Pibulsongkram Rajabhat University. <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/26012018-05-31.pdf> [In Thai]
- Srisang, C. (2021). *Gratification toward online instructional management and students' appropriate learning behavior: Case study of Princess of Naradhiwas University* [Master's independent study, Thammasat University]. TU Digital collections. DOI: 10.14457/TU.the.2021.932 [In Thai]
- Standard criteria for undergraduate studies programs, B.E. 2565. (2022, March 31). *Royal Thai Government Gazette*, 139(20 ก), 3–11. [In Thai]
- Tamilarasan, P., Vijayakumar, S., & Anupama, C. G. (2021). ADDIE model of instructional design in an online course at higher education. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 12(6), 8394–8401. <https://tojqi.net/index.php/journal/article/download/3294/2233/3626>
- Udomthanateera, K. (2020). *E-learning element*. <https://www.iok2u.com/article/information-technology/e-learning-e-learning-element> [In Thai]
- Wongsapan, M. (2023). *Fundamentals of research in curriculum and instruction* (2nd ed.). Takasila Publishing. [In Thai]